

Aina na Malengo ya Jedwali la Kazi ya Mazoezi ya Mabadiliko

Zoezi hili la kikundi husaidia kutoa sampuli za Nadharia za Mabadiliko ambazo zinaweza kubadilishwa zaidi kadiri shughuli zinavyoendelezwa na kuboreshwa.

Oanisha na Shiriki. Wafanye watu wakusanyike pamoja wawili wawili na mfikirie maswali yafuatayo:

- Nini na ni nani anayehitaji kubadilika? Fikiria yafuatayo:
  - ▶ **Aina za Mabadiliko 1** = Mitazamo, Tabia, Taasisi Nadharia mbalimbali za mabadiliko zinasisitiza aina mbalimbali za mabadiliko. Idara ya USAID ya Migogoro, Usimamizi na Upunguzaji inaainisha aina hizi katika familia tatu- Mitazamo, Tabia na Taasisi. Hizi hazitengani kwa kuwa ToC moja inaweza kushughulikia tabia na mitazamo au tabia na taasisi, au hata zote tatu.
  - **Familia 1: Mabadiliko katika Mitazamo.** Familia hii inataka kuathiri mitazamo na vichochezi vya kisaikolojia pamoja na athari za uhamasishaji wa watu wengi. Inadhania kuwa mabadiliko katika mitazamo ni ya muda mrefu, kwani mitazamo ni thabiti zaidi kuliko tabia. Mabadiliko katika mitazamo kwa kawaida hulenga watu zaidi lakini pia yanaweza kulenga watu muhimu.
  - **Familia 2: Mabadiliko katika Tabia.** Familia hii inadhani kwamba tabia zinaweza kubadilishwa moja kwa moja, bila kuhitaji mabadiliko ya kimitazamo. Mabadiliko ya kitabia yanaweza kukamilishwa kwa kuzuiliana au kupunguza rasilimali ambazo wahusika wakuu au wahamasishaji wanapaswa kufanya vurugu, kushughulikia hofu ya usalama ya wahusika wakuu, au kubadilisha motisha kwa wahusika katika mzozo - kufanya vitendo vinavyosababisha ghasia kuwa ghali zaidi na zile zinazosababisha kutofanya vurugu kuvutia zaidi. Mabadiliko ya tabia kawaida hulenga watu muhimu.
  - **Familia 3: Mabadiliko katika Taasisi** yanasisitiza mabadiliko ya kimuundo. Taasisi zenye ufanisi, zikiwemo taasisi za kisheria na ustawi wa jamii, zinaweza kusaidia kushughulikia migogoro, lakini zisipofanya kazi vizuri au taasisi tofauti kugombana, vurugu zinaweza kuongezeka. Familia ya Taasisi inazingatia njia za kubadilisha uwezo na uhalali wa taasisi ili kukuza ufanisi wao.

- ▶ **Malengo ya mabadiliko** = Wahusika Muhimu, Walengwa wasio wa Moja kwa Moja Imetolewa kwa karatasi ya CDA ya Kutafakari Matendo ya Amani, lengo liko katika makundi mawili - Watu Muhimu na Watu Zaidi.
- **Watu muhimu:** Watu binafsi walio na mamlaka au ushawishi, kama vile viongozi wa makundi yenye silaha, viongozi wa serikali na kisiasa, viongozi wenye ushawishi wa kikabila na kidini, n.k. Hawa wanaweza kujumuisha viongozi wa vikundi vya wanawake ambao wana ushawishi katika nyanja rasmi au zisizo rasmi.
- **Watu zaidi:** jamii, watu wanaolengwa, au wakaazi katika eneo fulani.

Tumia jedwali la kazi lililo hapa chini ili kujaza Malengo na Aina za Mabadiliko. Huenda hutahitaji kujaza kila sanduku.

- Kabla ya kuandika sampuli yako ya Nadharia ya Mabadiliko pia zingatia: Je, mabadiliko yatatokeaje? Je, mawazo yanaweza kuathiri vipi mabadiliko unayopendekeza?
- Kisha kila kikundi cha watu wawili kitaandaa ToC. Kwa njia yao rahisi, nadharia za mabadiliko zinaonyeshwa kama kauli "ikiwa/basi"; "Ikiwa tutafanya X (kitendo), basi tutazalisha Y (mabadiliko/hatua kuelekea amani, utulivu, usalama)." Ongeza mawazo na mantiki ya msingi ya kwa nini tunafikiri X itazalisha Y, kwa kuongeza Z - "kwa sababu." Ingawa nadharia za mabadiliko hazijaandikwa kila mara katika umbizo hili, zote zinaonyesha kielelezo cha sababu ya nini, jinsi gani na kwa nini mabadiliko yanatarajiwa kutokea.
- Kila kikundi cha watu wawili kitashiriki ToC na kikundi kikubwa ili kuona maeneo ya mwingiliano.
- Wakati ikiruhusu, tengeneza ToC ya jumla kutoka kwa ToC ya kila mtu binafsi. .

Aina za Mabadiliko		Walengwa wa Mabadiliko
Mabadiliko katika Mitazamo		
Mabadiliko katika Tabia		
Mabadiliko katika Taasisi		